

Rozvoj regionálneho podnikania a zamestnanosti 21.5.2020

Účastníci:

Josef Dvořáček (spolumajiteľ a konateľ bylinkárskej firmy Sonnentor s.r.o.)

Tadeáš Gavala (zakladateľ umeleckej dielne CEFERINO)

Ján Košturiak (podnikateľ, kouč a zakladateľ Podnikateľskej univerzity)

Trendy:

Guvernér štátu New York ohlásil pred niekoľkými dňami projekt regionalizácie. Výhľadovo sa to bude prirodzene diať aj v iných častiach sveta (vrátane Slovenska) a pridajú sa aj akcenty na potravinovú sebestačnosť, relokalizáciu, odstraňovanie medzičlánkov a zdravé potraviny. Medzi regiónmi existujú obrovské rozdiely. V EÚ sú to rozdiely medzi severom a juhom, na Slovensku sú to rozdiely medzi východom a západom. V súčasnosti vidíme 4 prepojené trendy:

1. lokálna ekonomika, kde sa ľudia navzájom zamestnávajú v regióne (míňame peniaze v regióne, navzájom sa kontrolujeme, znižujeme ekologické následky)
2. zdieľanie – učíme sa zdieľať zdroje a technológie
3. cirkulárna ekonomika, spracovanie a využívanie odpadu
4. učenie sa sieťovať (a menej si závidieť, vytvárať väzby, viacej si priateľ)

Rozvoj zamestnanosti v poľnohospodárstve a spracovaní potravín:

Komunistický režim a neskôr supermarkety pretrhali vzťah ľudí k pôde. Toto je v zahraničí odlišné (napríklad Švajčiarsko). Avšak aj u nás už ľudia začali kupovať lokálne veci a hľadajú okrem ceny aj pridanú hodnotu, napr. ekológiu. Lokálna spolupráca začala v prípade Sonnentor s firmami, ktoré už nechceli viac dodávať supermarketom. Okolo nich sa postupne začali nabaľovať ďalší ľudia, ktorí chcú lokálne potraviny a sú ochotní zaplatiť viac.

Aj keď Bio potraviny nemajú najlepšiu povest', Bio je najlepšia certifikácia potravín. Hlavný problém je, že Bio potraviny sú ešte málo rozšírené a teda drahšie. V zahraničí je to odlišné, lebo výrobcovia zdieľajú a spolupracujú. Ak sa toto posunie aj u nás, tak ceny Bio potravín budú nižšie.

Potrebuje do regiónov vrátiť malé farmy, kde sa jedlo vyprodukuje a čiastočne sa aj spracuje. Musíme začať hospodáriť ako sedliaci a premýšľať ako baťovci. Výzvou v poľnohospodárstve je dať pridanú hodnotu, pozývať a spájať ľudí. V širšom zmysle je to aj obnova brownfieldov, obnova kláštorov, zamestnávanie postihnutých ľudí. Toto priťahuje ľudí a dáva produktu vyššiu pridanú hodnotu.

Integrácia Rómov:

Na Slovensku máme už aj pozitívne skúsenosti so začlenením Rómov do regionálneho rozvoja. Treba si uvedomiť, že Rómovia pribúdajú a je možné ich výhľadovo začleniť aj ako pracovnú silu. Starostovia by si medzi sebou mali začať hovoriť, že je potrebné s Rómami pracovať a do budúcnosti by mal byť výnimka práve ten, kto s nimi v obci ešte nepracuje. Rómovia sa tradične nerozširujú do iných oblastí,



ale rastú počtom tam kde žijú. Asi 55 obcí ma v súčasnosti nábeh na to, aby to boli v budúcnosti čisto rómske obce. Vo všeobecnosti majú Rómovia tendenciu pracovať vo svojom regióne. Ale niekedy odchádzajú pracovať mimo krajiny čo má aj negatívne dopady na rodiny a deti.

Väčšia integrácia Rómov musí začať sociálnou zmenou a zemnou zmýšľania. Potom sa budú meniť aj osady. Prístup musí zmeniť aj majorita a zamestnávateľia (predsudky) aj Rómovia zmenou štýlu rozmýšľania. Akými mechanizmami sa dá zmeniť zmýšľanie? Je potrebné, aby si uvedomili, že je zlé ak oni nepracujú a deti neštudujú. Tu je potrebné popri zmene predsudkov majority aj umožniť im pracovať vo svojom regióne. Všetko to začína prístupom. Rómovia musia cítiť, že tí, čo s nimi pracujú to myslia vážne. Musíme sa na Rómov pozeráť s nádejou.

Mladí ľudia v regiónoch na Slovensku:

Ročne zo Slovenska odíde študovať 30 000 mladých ľudí a mnoho sa už nevráti. Títo ľudia sa nebudú vracáť za peniazmi, ale skôr za projektami. Takto to funguje s dobrovoľníkmi v Dobrom pastierovi a tak je to aj vo firme Sonnentor. Na Slovensku musíme vybudovať aj vzťah nielen k pôde, ale aj k ľuďom, ktorí na pôde pracujú. Potrebujeme podnikateľských misionárov, ktorí pomôžu starnúcim ľuďom rozbehnúť zaostalejšie regióny. Úlohou združení ako REGSTART by malo byť rozbehnúť zmenu zdola a inšpirovať. Celý svet zmeniť nevieme, ale vieme zmeniť miesto kde žijeme.

Musíme sa otvárať, lebo heterogenita je dôležitá (starí, mladí, majorita, minorita). Pritom sa musíme aj naučiť rešpektovať sa navzájom. Pri tom pomáha prijatie a hľadanie toho dobrého v každom človeku (talenty, schopnosti). Potrebujeme do regiónov priniesť prácu. Už dnes vieme pracovať z domu. Môžeme postaviť veľa malých fabriek, aj modulárnych. Máme menšie stroje, ktoré robia v menších dávkach. Do budúcnosti by sme mali venovať pozornosť trendom ako regionálna energetika, manažment vody a využitie moderných technológií pre regióny.

Pozitívne príklady:

V Čechách aj pri firme Sonnentor vznikajú komunity, ktoré férovo platia farmárom a tí môžu zostať v regióne a rozvíjať ho. V Sonnentore zbierajú bylinky aj mentálne postihnutí a narkomani a práca im vracia zmysel života.

V Spišskom Hrhove sa starostovi podarilo integrovať Rómov a v obci pribúda počet obyvateľov. Majú veľa vlastných vecí, od poľnohospodárskych produktov až po obecnú saunu. Pozitívne príklady ponúka kniha od Mušinku a Polláka „Darí sa“. Spoločným menovateľom týchto úspechov je, že sa nerieši minulosť a obec začína ťahať za jeden povraz.

Na Slovensku máme systém Agrokruh. Je to koncept, kde sa môže pestovať až 50 druhov zeleniny. Agrokruh je aj oživovanie pôdy, v súčasnosti zaťaženej ťažkými mechanizmami. Koncept Agrokruhu šetrí aj vodu. Slovensko by mohlo mať 1000-2000 fariem, ktoré by dokázali zásobiť niekoľko sto tisíc ľudí a vytvárať zamestnanosť v poľnohospodárstve a strojárstve. Tento systém by sme mohli aj vyvážať do zahraničia.